

Ο Μιλλεούνης

Ο Τρύφωνας ο Πατσούρας κατηφόριζε κατά το χωριό του την Τοπόλια. Κοντοστούπης και λιπόσαρκος, με κιτρινιασμένο το μικρούλο του μουσούδι απ' όπου ξεφύτρωναν αραιά και αναμαλλιασμένα γένια, σε κάρφωνε με κάτι μάτια υγρά και θλιμμένα ίδια κι απαράλλαχτα σαν των κοπρόσκυλων που γυροφέρνουν τα χασάπικα για κανένα κόκκαλο.

Ταχτικά κάθε Σάββατο ο Τρύφωνας ερχόταν στην Χώρα, έφερνε τη γύρα του προπαντός στα μαγαζιά και τα κουτσοικονόμαγε.

Δεν ζόριζε κανέναν. Καθόταν μαζεμένος και υποταχτικός και περίμενε να τον φιλέψουν. Δεν έσκουζε ούτε για την πείνα του ούτε για το χτικιό που του όργωνε τα στήθια. Ήταν ένα συμπαθητικό βλακόμουτρο και το πώς δεν αντιμίλαγε μπορεί να μην ήταν δα και κανένα προτέρημα αφού η τέλεια εγκατάλειψη και η απομόνωσή του από τον υπόλοιπο κόσμο τον είχαν κάνει να ξεχάσει τα λίγα που 'ξερε παρεκτός μια δυο κουβέντες που τις αναμάσαγε χρόνια και πια του έγιναν συνήθειο: Για τον καιρό, το «έχει ο Θεός» σαν τον πρόγκιχαν για το παραπάνω Σάββατο και κάμποσα δειλά ευχαριστώ σαν του πετούσαν καμιά δεκάρα, πάντως από ένστιχτο είχε βρει τον τρόπο ν' αρέσει σ' αυτούς που αποφάσιζαν να ξανοιχτούν σ' ελεημοσύνες.

Σήμερα ο Πατσούρας κατηφόριζε με ύφος σκουτουριασμένο. Καλή ήταν η μπάζα, αλλά αυτά τα παπούτσια που του έδωσε προχθές ο νεωκόρος της Ευαγγελίστριας του πέσανε κάνα δυο πόντους μικρότερα και του είχαν ρημάξει τα πόδια.

Σαν να μην έφθανε αυτό, να, άρχιζαν χονδρές χονδρές σταλαματιές. Από το πρωί μάζευε ο καιρός και δεν θ' αργούσε η μπόρα. Ξέκοψε, βγήκε από την δημοσιά και τρύπωσε πάνω στην ώρα κάτω από το γεφύρι του Γατσοπνίχτη. Για να περνάει η ώρα άρχισε να μετράει τις πενταροδεκάρες. Ήταν σχεδόν 17 δραχμές.

Ύστερα έβγαλε από το σακούλι του ένα κομμάτι κρεατόπιτα και ψωμί που τον φίλεψε η Γιαλούρενα. Έβγαλε και τα παπούτσια, τέντωσε τα πόδια και όταν ο πόνος άρχισε να μαλακώνει ένοιωσε ελαφρύς και ήσυχος. Ολότελα ευχαριστημένος από την ζωή.

Εκείνη την στιγμή, βρεγμένος ως το κόκκαλο ο Μελέτης ο λαχειοπώλης που γύριζε από την περιοδεία του, όρμησε να προφυλαχτεί από την μπόρα και ευχαριστήθηκε που θα 'χε συντροφιά τον Πατσούρα.

- Γεια σου Τρυφωνιό. Ε νερό μάτια μου, και βάλθηκε να στύβει τα παντζάκια.

- Κακό ψόφο ντε, μούγκρισε σαν είδε ότι το παντελόνι του ήταν βουτηγμένο στην λάσπη.

Ο Πατσούρας εξακολούθαγε να καταπιάνεται με το σημερινό ταμείο, γύρισε όμως και του έγνεψε φιλικά. Ο άλλος καθάρισε όπως όπως τη λάσπη, έστριψε τσιγάρο, έδωσε και στον Τρύφωνα, είχε όμως ακατάσχετη όρεξη για κουβέντα.

- Μας ρίχνουν, που λες, τόσες χιλιάδες νοματέους από την Μικρασία και άντε να ζήσεις.

Το ψωμάκι μας, πώς θα βγάλουμε το ψωμάκι μας, δύσκολοι οι καιροί, όλο και πιο ασυνάρτητα ξεφώνιζε ο Μελέτης. Σίγουρα θα είχε βρέξει το λαρύγγι του σε καμιά ταβέρνα νωρίτερα. Ο Τρύφωνας ήσυχος για το ψωμάκι του, του καλού καιρού, το είχε εξασφαλισμένο με λίγο περπάτημα στην αγορά, κοίταζε αποκαρωμένοι και δεν ήξερε τι έκφραση να δώσει στο ρημαγμένο του μουσούδι. Κατά βάθος ήταν πολύ σεκλετισμένος που ο άλλος ήρθε να του χαλάσει την ησυχία.

- Εμείς πληρώνομε τους χασομέρηδες τους βουλευτές – ξεφώνιζε ο άλλος παρασυρμένος από την ίδια του την φωνή που έστελνε τον αντίλαλο ψηλά στην καμάρα της γέφυρας και πισωγύριζε βουερή. Βουτάνε τον μισθό, βουτάνε και τα μπαξίσια και σένα και μένα μας βουτάει ο φοροεισπράχτορας και φέρε και τούτο και φέρε και τ' άλλο, δώσε και την μπουκιά που τρως. Ο Τρύφωνας κατατρομαγμένος έμεινε με μετέωρο το χέρι που κράταγε λίγη κρεατόπιτα και όλος αγωνία, ρώτησε.

- Την μπουκιά;

- Βρε όρνιο, μούλας γέννα – τον αποπήρε ο άλλος καταχαρούμενος με την υπεροχή του κι απορώντας πώς μέχρι σήμερα δεν είχε αποκοτήσει να τα πει από την καλή στους φιλαράκους της ταβέρνας αφού τα κατάφερνε τόσο όμορφα. Ήταν σίγουρο πως κανένα πάρε-δώσε δεν είχε με φοροεισπράχτορες και όλα τούτα που τώρα δα ξεφούρνιζε στον Τρύφωνα, τα είχε ακούσει από κάποιο προσώπατο που έβγαζε το άχτι του κουτσοπίνοντας στην ταβέρνα.

Η βροχή σταμάτησε στο μεταξύ και ο Πατσούρας που δεν συμφωνούσε με όλα τούτα, αφού είδε ότι ήταν ανώφελο να προσπαθεί να ποδέσει τα πρησμένα του ποδάρια, έδεσε κόμπο τα κορδόνια από τα τάλαιπωρημένα παληοπάπουτσα, τα έριξε μπρος πίσω στον δεξιό ώμο και σηκώθηκε.

Τον Μελέτη θα τον συνέφερνε ένα κατοσταράκι μετά από τέτοια ρητορική και όπως είχε δει την οικονομισιά του άλλου, βάλθηκε να του πουλήσει κανένα λαχείο.

- Πάρε ντε ένα τυχερό, πάρε ένα λαχείο να δεις την τύχη σου!

Ο Τρύφωνας έδωσε αδιάφορα κάμποσες δραχμές, πήρε ένα λαχείο και το έριξε σε κάποια τρύπια τσέπη.

Χωρίστηκαν.

Την άλλη εβδομάδα έπεσε κεραυνός η είδηση ότι ο Πατσούρας πέτυχε τον πρώτο αριθμό. Ένα εκατομμύριο. Ήταν το 1925. Το νέο αφού έκαμε τον γύρο της αγοράς, έφερε μεγάλη αναμπουμπούλα. Σαν πιστοποιήθηκε η αλήθεια – γιατί στην αρχή βρέθηκαν πολλοί που δεν το πίστεψαν, επειδή συμβαίνει συχνά να κυκλοφορούν κάτι τέτοια φκιασμένα παραμύθια, αδιόρθωτοι χωραταντζήδες – το μαντάτο πες πες, ξεστράτισε από την πραγματικότητα, το εκατομμύριο πολλαπλασιάστηκε, δούλευε για καλά η φαντασία.

Και αφού καταλάγιασε η αναταραχή, ο παπά Λευτέρης, μυαλωμένος, και πονετικός, κίνησε μια Κυριακή ύστερα από την λειτουργία, κατά το καλύβι του Πατσούρα, να τον ορμηνέψει. Κατέβαινε με προσοχή το γκαλντερίμι που ήταν γλιστερό από τις βροχές, και σαν ξαγνάντιασε από ψηλά, τον αγνάντεψε να κάθεται στην αυλή του «αλά τούρκα» και να λιάζεται ράθυμα στα τελευταία ξεκαλοκαιριάσματα του Νοέμβρη.

«Θεέ μου αδικία» σκέφθηκε, «να πάει τέτοια τύχη σ' αυτό το χαμένο κορμί», αλλά αμέσως ταράχτηκε που άφησε τέτοια σκέψη, συνεργία του Σατανά, να τον κατακολάσει, ψιθύρισε γρήγορα «Ήμαρτον Παναγία μου» και σηκώνοντας τα ράσα του έκαμε να δρασκελίσει την ξεχαρβαλωμένη αυλόπορτα.

Η αυλή ήταν γεμάτη σκουπιδαριό και λασπονέρια που δεν είχε ρουφήξει ακόμη η υγρή γη. Τότε, ακουμπώντας στον αυλότοιχο, φώναξε:

- Τρύφω, παιδί μου, ευχαριστήθηκα για τα καλά νέα.

Ο Πατσούρας σηκώθηκε, του φίλησε το χέρι σεβαστικά, και όση ώρα ο παπάς τον καλανάρχαγε, κουνούσε την χαμηλωμένη του κεφαλα και βουβά υποσχόταν να μην λησμονήσει τον Θεό τώρα, να θυμάται την φτωχολογιά αφού ο ίδιος γνώρισε μαύρη πείνα και να νοικοκυρευτεί.

Πολύ γρήγορα όμως λησμόνησε και τον παπά Λευτέρη και τις ορμηνειες του, κι αντάμα με τον Μελέτη, καλό κουμάσι για ξενύχτι και μπεκρούλιασμα, που στο μεταξύ του έφαγε κι ένα γερό μπαξίσι ένεκα το τυχερό λαχείο που του το έδωσε, απ' την καρδούλα του, φέρναν βόλτα τα καπηλειά και το 'ριχναν έξω. Γρήγορα μαζεύτηκε κοντά τους ένα χαρούμενο ασκέρι, παθιασμένοι όλοι για γλέντι και χωρατά και κάθε βράδυ καλοτρώνοντας το 'τσουζαν για τα καλά.

Ήταν ο Μιχαλάκης ο Πεπονιάς, γερό ποτήρι, ο Κωστούρας μαθητευόμενος φάλτης που προφύλαγε το πολύτιμο λαρύγγι του από το κρασί, κατέβαζε όμως δέκα πάτους φαΐ, ο Μπάρμπα Κουρούπης, επάγγελμα τεμπέλης με δίπλωμα, ο Λαυρέντης οπραματευτής από τα ξένα που ήρθε για εμπόρια και ξέμεινε στην χώρα, και άλλοι.

Κατά πως φαινόταν, αν το γλέντι θα τράβαγε για τα ξημερώματα, ο Μπάρμπα Ντούμουρας ο κάπελας ανέβαινε για ύπνο, αφού στις πέντε τα χαράματα θα έπιανε δουλειά στο μαγαζί, και στο ποδαρικό του έμενε η γυναίκα του η θεια Μαριούλα, κι ήταν σαν να μπήκε κι αυτή στην παρέα, έτσι όπως συνδαυλίζοντας τις φουφούδες και πλέκοντας ασταμάτητα με το βελονάκι της, έβαζε από μακριά κανένα λόγο.

Σήμερα ανεβασμένος σε μια καρέκλα ο Μελέτης και παλαντζάροντας να βρει ισορροπία – κατά τα συνηθισμένα είχε πει τον άμπακα – άρχισε να τραγουδάει φάλτσα:

- Άντε βρε Μιλλεούνη να σε παντρέψουμε, να φάμε και να πιούμε και να χορέψουμε – κι αμέσως έπιασε τον σκοπό με καλό λαρύγγι ο Κωστούρας.

Οι άλλοι μπήκανε στο νόημα.

- Έχασε τα συλλοϊκά το κορίτσι, κι όλο αγναντεύει να φανείς που να σε δει και να σε καμαρώσει με την καινούργια κουστουμιά – έκαμε ο Πεπονιάς.

Ο Τρύφωνας ασυνήθιστος στο κρασί και στα ξενύχτια, όταν του άναβε το κεφάλι, τον έπνιγε η συγκίνηση από την τόση αγάπη που του 'δειχναν, κι όσο αναλογιζόταν την πείνα και την φτώχεια του, όραμα του φαινονταν όλα τούτα, κι άρχιζε να κλαίει σκουπίζοντας ασταμάτητα μάτια και μύτη, με το μανίκι του καινούργιου ετοιμαντζίδικου

κουστομίου του κι ύστερα αποκαμωμένος παραδινόταν σ' ένα μακάριο ύπνο. Ξύπναγε όταν τον σκούνταγαν να πληρώσει και να το διαλύσουν.

Πάντως από κάμποσο καιρό είχε νοιαστεί με τους πόντους που του 'ριχναν οι άλλοι για την ομορφούλα που καθόταν στην απάνω γειτονιά, κι ευχαριστημένος έστηνε αυτή πως ήταν λέει μοναχοκόρη, καλονοικοκυρά κι από ομορφιά, σωστή νεράιδα.

- Είναι και προικού, έκαμε από την γωνιά της η θεια Μαριούλα, εσύ όμως Μιλλεούνης είσαι κι ανάγκη δεν έχεις από ψείρες.

Έτσι με τούτα και με τ' άλλα πέρασε ο Χειμώνας.

Κάθε βράδυ, όσο κι αν ο Μελέτης το 'φερνε και στα πολιτικά γιατί τον έτρωγε η γλώσσα, η κουβέντα σταμάταγε στην Αρετούλα την μοναχοκόρη που πλάνταζε και μαράζωνε από τον καημό της κι όλο ρώταγε τον Κουρούπη και τον Λαυρέντη τονπραματευτή, πότε θα πάει ο καλός της να την ελευθερώσει, που έμαθαν το σεβντά της τ' αδέρφια της και την κακομεταχειρίστηκαν.

Όλο και στολιζόταν ο Πατσούρας, είχε και συνεφέρει με το φαγοπότι, όλο και καμωνόταν τον δύσκολο, αλλά το είχαν δει πολλές φορές να παίρνει κλεφτά τ' ανηφόρι, κατά το σπίτι της.

- Ωχου μάτια μου την άρπαξε για τα καλά, είπε ο Μελέτης στους φίλους.

- Κοίτα τον, λελούδι στο πέτο και μυριστικά, κοντεύει να γίνει επιτάφιος.

Κι όλη η παρέα τρανταζόταν στα γέλια.

Μια μέρα δειλά ο Τρύφωνας τους είπε πως τ' αποφάσισε να πάει να ζηγηθεί με τ' αδέρφια της Αρετούλας. Το τι έγινε δεν λέγεται. Ήπιαν μέχρι που δεν ήξεραν τι έλεγαν, μοίρασαν κουφέτα, έβγαλαν λόγους, καταβρεχτήκανε, έσπαζαν τα ποτήρια, σείστηκε από θεμέλια το μαγαζί μέχρι που κατέβηκε αλλαφιασμένος από το πρωτοϋπνι ο κάπελας να δει τι καταστροφή τον βρήκε.

Και μέσα σ' όλο το σκυλολόι, στεκόταν ήσυχος ο Τρύφωνας, με τα δειλά και υγρά μάτια του, πρώτη φορά ν' αντιφεγγίζουν αγαλλίαση. Την άλλη μέρα τον είδαν στολισμένο, σφιχτοξυρισμένο, με καινούργιο σταυρωτό κουστούμι ν' ανηφορίζει κατά το σπίτι της Αρετούλας.

Η παρέα στεκόταν μουδιασμένη, πρώτη φορά αναλογίστηκαν το ξάφνιασμα της ανίδεης κόρης και την αντίδραση των αδερφιών της, αλλά γρήγορα αποξεχάστηκαν κι όλο αγνάντευαν να τον δουν να φανεί να τον βάλουν να τα πει τι και πώς, να γίνει πανηγύρι.

Δεν ήρθε.

Ούτε την άλλη ούτε την παράλλη μέρα.

Από τον παπά Λαυρέντη μάθανε ότι άφησε μετρητό για τους φτωχούς κι απόφαση πήρε να ξενιτευτεί.

Πολλοί είπαν πως τον είδαν στην Αθήνα. Άλλοι βεβαίωναν ότι πήγε στην Αμερική.

Δεν ξαναφάνηκε.

Φωκικά Χρονικά, περίοδ. α', τευχ. 2, Άμφισσα, Μάιος 1971, 28-31
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΜΦΙΣΣΑΣ τ. 2, Δρόσος Κραβαρτόγιαννος

Η Ε.Γ. είναι μέλος της Εθνικής Εταιρίας των Ελλήνων Λογοτεχνών